

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši

Environmentálne vzdelávanie v Slovenskom múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši

Leonard Ambróz, Dagmar Staroňová, Eva Mauritzová

**Festival environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA, 17. ročník
Oščadnica, 15. - 17. október 2014**

Projekt NATURA 2000 v celoživotnom vzdelávaní

Cieľ projektu:

Oboznámenie jednotlivých cieľových skupín s cieľmi, významom a predmetom ochrany prírody a so súvislou európskou sústavou chránených území NATURA 2000

Príprava a realizácia:

- environmentálnych prednáškových cyklov pre všetky typy škôl v oblasti NATURA 2000, vrátane škôl s majoritným podielom rómskeho etnika,
- metodických dní pre pedagogických pracovníkov,
- ekopodujatí pre širokú verejnosť, špeciálne pre seniorov,
- atlasu chránených druhov v rámci sústavy NATURA 2000,
- didaktických brožúr, multimedialných pomôcok,
- výstavy,

Aktivity zamerané na informovanie o prírodných hodnotách a cieľoch ochrany prírody v rámci európskej sústavy CHÚ NATURA 2000

Obdobie realizácie projektu: 2008 - 2012

Nenávratný finančný príspevok z EÚ a ŠR: 328 228,10 eur

Riadiaci orgán: MŽP SR – Operačný program Životné prostredie

Hlavná aktivita č. 1: Príprava a realizácia **prednáškových cyklov pre jednotlivé cieľové skupiny na vytypovaných vzdelávacích inštitúciách:**

- prednášky s tematikou súvislej európskej sústavy NATURA 2000
- začiatok – v roku 2008, pokračovanie - 2009
- na vytypovaných školách podľa návratiek, ktoré nám boli doručené na základe našich ponúk rozosielaných jednotlivým vzdelávacím inštitúciám. -
témy:

NATURA 2000 – časť flóra (ing. Janka Padyšáková, Ing. Kristína Urbanová)

NATURA 2000 – časť fauna (RNDr. Alena Benová, Mgr. Alena Firtová)

Chránené vtáčie územia (Mgr. Leonard Ambróz)

NATURA 2000 – územia európskeho významu (Mgr. Leonard Ambróz), Vybrané druhy flóry a fauny európskeho významu v rámci sústavy NATURA 2000 v regióne Liptova (Mgr. Želmíra Rybková, Viera Mačicová)

Význam a ochrany lesných biotopov – vybrané druhy fauny európskeho významu, ktoré sú súčasťou sústavy NATURA 2000 (Mgr. Želmíra Rybková, Viera Mačicová)

Ferdo Mravec so svojimi kamarátmi – naturovské druhy bezstavovcov (Mgr. Želmíra Rybková).

Spolu bolo odprednášaných 78 prednášok, na ktorých sa zúčastnilo 5 710 poslucháčov: detí, žiakov ZŠ, študentov SŠ a dospelých osôb.

Hlavná aktivita č. 2 : Príprava, distribúcia a vyhodnotenie **dotazníkov pre jednotlivé cieľové skupiny a pre pedagogických pracovníkov**

Hlavná aktivita č. 3 : Príprava, grafická úprava a vydanie

atlasu chránených druhov európskeho významu, vrátane anglického prekladu

Atlas druhov európskeho významu pre územia NATURA 2000 na Slovensku

- vydaný v počte 2000 kusov
- pripravený v spolupráci so Slovenskou akadémiou vied – Zoologickým a Botanickým ústavom
- v tlačenej verzii a DVD
- ocenenie – prémia Literárneho fondu v oblasti vedeckej a odbornej literatúry za rok 2011 v kategórii slovníková a encyklopedická literatúra

Atlas

druhov európskeho významu
pre územia NATURA 2000
na Slovensku

The Atlas of Species of European Interest
for NATURA 2000 Sites in Slovakia

Hlavná aktivita č. 4 : Príprava, grafická úprava a vydanie atlasov území vo vzťahu k územiám sústavy NATURA 2000

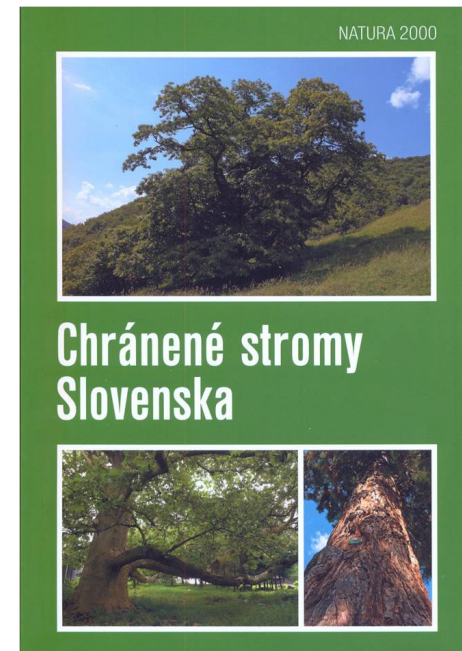
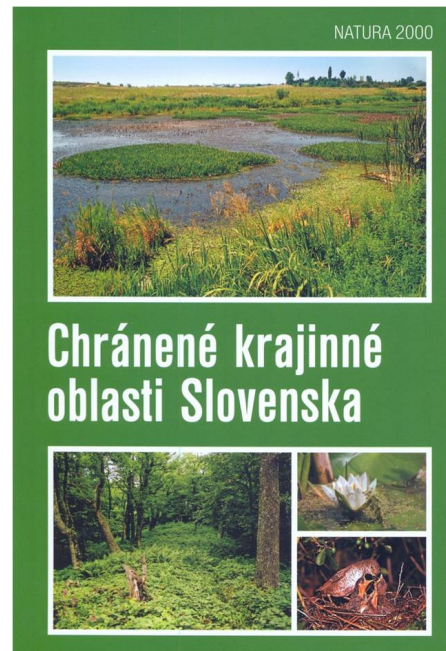
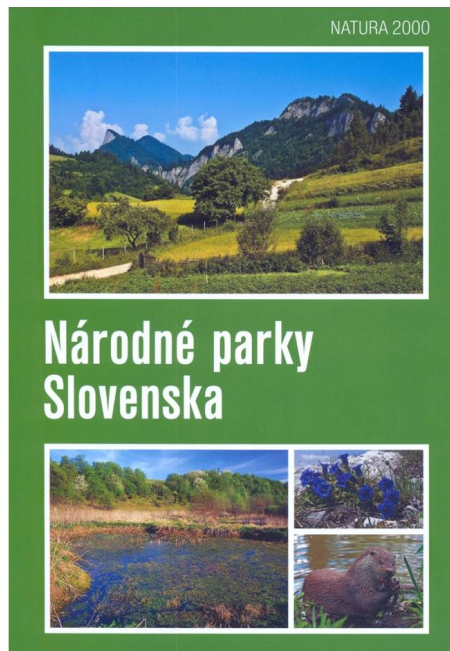
- v náklade 6 000 kusov
- slovenská a anglická mutácia

Národné parky

Chránené krajinné oblasti

Chránené stromy

- distribuované jednotlivým inštitúciám a jednotlivcom

Hlavná aktivita č. 5 : Príprava, realizácia a prezentácia putovnej výstavy NATURA 2000

- téma: súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000
- 20 panelov
- legislatíva, botanická a zoologická časť s druhmi európskeho významu, biotopy európskeho významu a zoznamami rastlín, živočíchov a biotopov
- slávnostná vernisáž - v múzeu pri príležitosti 7. Medzinárodnej konferencie prírodovedných pracovníkov
- následne putovala po školách ako sprievodná výstava k prednáškam
- prezentovaná počas všetkých cyklov Metodických dní pre učiteľov, kde vhodne doplnila teoretickú časť problematiky NATURA 2000.

Hlavná aktivita č. 6 : Príprava, grafická úprava a vydanie **metodickej príručky** pre pedagogických pracovníkov vrátane CD, **skladačiek NATURA 2000 a didaktických hier**

- metodická príručka – vydaná v roku 2010
- súčasťou príručky - pracovné listy, využitie - pri práci so žiakmi na danú tému
- súčasťou príručky - CD nosič – prednášky k téme NATURA 2000, prezentácie jednotlivých tém, príklady pracovných listov pre rôzne vekové kategórie žiakov a študentov
- skutočná a užitočná podpora metodickej činnosti a ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

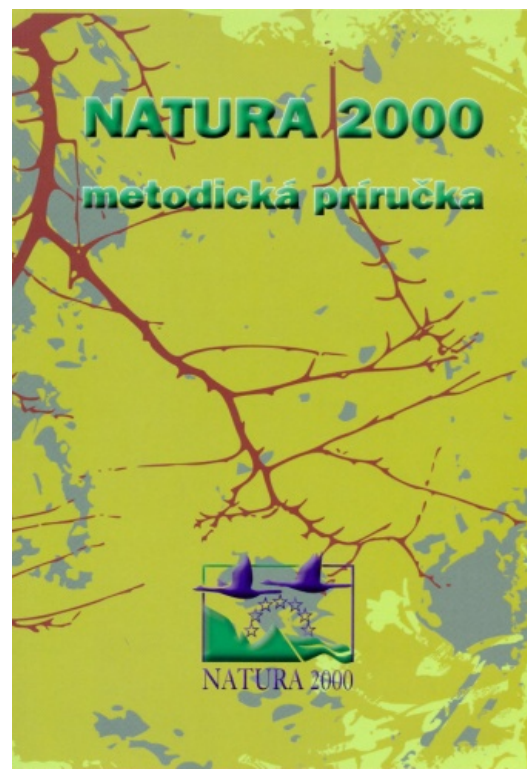
Skladačka pre seniorov – 2011

Skladačka Planéta Zem – 2011

– pre rómskych žiakov ZŠ

na tieto aktivity nadviazala

Hlavná aktivita č. 8 : Distribúcia materiálov, ktoré sú výstupom z projektu

Hlavná aktivita č. 7 : Príprava a realizácia **metodických dní na vytypovaných vzdelávacích inštitúciách v rámci Slovenska**

V roku 2010 prebehli 3 cykly Metodických dní, ktoré sme pripravili pre učiteľov základných a stredných škôl.

Prvý sa uskutočnil v SEV Drieňok – Teplý Vrch, na ktorom sa zúčastnilo 34 pedagógov.

Druhý cyklus sa uskutočnil v SEV Regetovka s rovnakým vzdelávacím programom. Počet účastníkov bol 36.

Tretí cyklus bol situovaný do oblasti Kysúc, prebehol v Hornom Vadičove. Zúčastnilo sa na ňom 44 pedagógov.

V mesiaci júl 2011 sa uskutočnil **štvrtý cyklus** Metodických dní pre učiteľov základných a stredných škôl, na ktorom sa zúčastnilo 25 pedagógov. Tieto Metodické dni sa uskutočnili v penzióne Roháčan na Hutách.

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva Liptovský Mikuláš

v dňoch 6. 7. – 8. 7. 2011 usporiadalo v rámci projektu NATURA 2000 4. cyklus Metodických dní pre učiteľov ZŠ a SŠ

Metodické dni HUTY 2011

32 účastníkov

Environmentálna výchova v SMOPaJ v súčasnosti, perspektívy

- pokračovanie v aktivitách realizovaného projektu NATURA 2000 v celoživotnom vzdelávaní – prednášky s problematikou NATURA 2000 v rámci ekodní na ZŠ a SŠ
- výučba v Univerzite tretieho veku v študijnom odbore Environmentálna výchova pri Akadémii ozbrojených síl (AOS) gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši – v škol. roku 2014/2015 2. a 3. ročník
- akreditovaná vzdelávacia aktivita „Územná a druhová ochrana v SR“ - na základe potvrdenia MŠ SR č. 3066/2009/558/1 – vydaná na dobu 5 rokov od 11.12.2009 – SMOPaJ má záujem o predĺženie akreditácie aktivity cez kontinuálne vzdelávanie
- realizácia ďalších projektov v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania (progr. obdobie OP KŽP 2014 - 2020, Env. fond ...)
  - na základe spolupráce so ŠOP SR
  - zameranie na vybrané chránené druhy a chránené územia sústavy NATURA 2000, u ktorých nebol dosiahnutý priaznivý stav z hľadiska ich ochrany a u ktorých v rámci monitoringu a reportingu bolo zistené zhoršenie stavu
- nadväznosť na školský vzdelávací program
- význam činnosti SMOPaJ – nielen realizované aktivity, ale aj činnosť v oblasti metodiky

Environmentálne vzdelávanie detí materských škôl

Vzdelávanie detí materských škôl je realizované hrovou formou, pri ktorej deti získavajú nové poznatky z oblasti živej i neživej prírody v súlade so zameraním múzea. Pozornosť detí v tomto veku je podstatne kratšia, preto je dôležité kombinovať rôzne formy vzdelávania.

Formy komunikácie pri vzdelávaní

- *Vizuálna*
- *Pohybová*
- *Hlasová*

Formy vzdelávania

- Rozprávanie
- Powerpointová prezentácia
- Názorné ukážky
- Workshopy
- Ekohry

Témy vzdelávania

Rastlinná ríša – Prvé jarné kvety

Plody jesene

Živočíšna ríša – Poslovia jari (sťahovavé vtáky)

Lesné zvieratá

Starostlivosť o vtáctvo v zimnom období

Druhovú ochranu – Chránené huby

Chránené rastliny)

Chránené živočíchy

Územnú ochranu

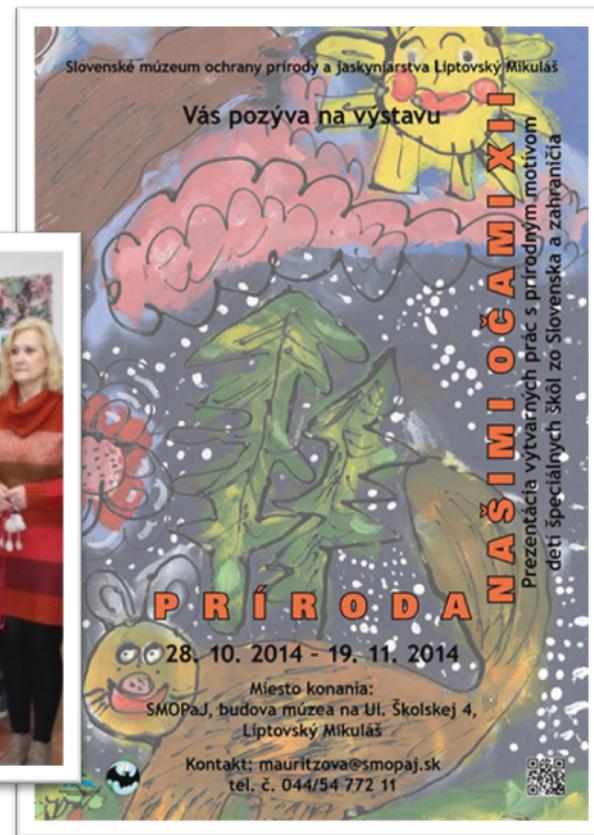
Ako sa správame v prírode (piktogrami)

Aktivity určené pre marginalizované skupiny

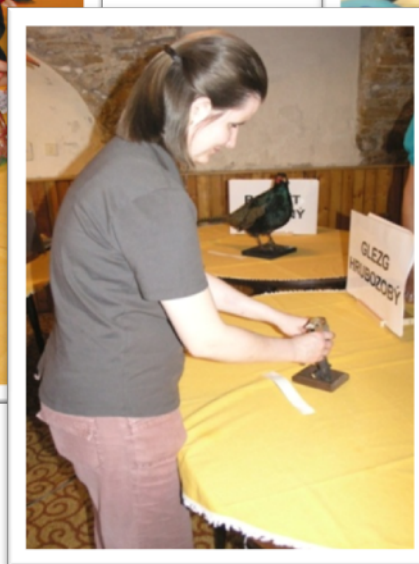
Príroda našimi očami

Cyklus výstav výtvarných prác s prírodnými motívmi, ktorých autormi sú deti, mládež i dospelí s rôznym druhom a stupňom mentálneho postihnutia

Aktivity určené pre marginalizované skupiny

Fragmenty z prírody

Cyklus výstav určený predovšetkým pre slabozrakých a nevidiacich návštevníkov

- v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Žiline a Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Aktivity určené pre marginalizované skupiny

Fragmenty z prírody

Špecifický prístup k návštevníkom

Podľa stupňa zrakového postihnutia

- a) slabozrakí návštevníci,
- b) so zvyškami zraku,
- c) nevidiaci.

Podľa doby vzniku poruchy

- a) vrodené poruchy (kongenitálne),
- b) získané poruchy (postnatálne).

Fragmenty z prírody

Niektoré základné zásady pri realizácii múzejných aktivít

- ✓ **dostatok svetla** (umožnenie lepšieho zrakového vnímania),
- ✓ **primeraná teplota** (zaistenie optimálnej schopnosti hmatového vnímania),
- ✓ **obmedzenie hluku** (pre nerušené sluchové vnímanie a orientáciu),
- ✓ **vhodná úprava priestoru** (pre bezpečný pohyb a ľahkú orientáciu).

Ďakujeme za pozornost'